

**Protokół z posiedzenia plenarnego
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego**

z dnia 11 lutego 2021 r.

Obrady poprowadził Przewodniczący WRDS VI kadencji, Marszałek Województwa Lubelskiego Pan Jarosław Stawiarski. Spotkanie odbyło się w formie wideokonferencji. W pierwszej kolejności Przewodniczący serdecznie powitał zaproszonych na posiedzenie gości oraz członków Rady. W charakterze gości udział wzięli:

- Ewa Rewakowicz – Zastępca Dyrektora w Departamencie Funduszy Europejskich i Instrumentów Rozwojowych w Ministerstwie Aktywów Państwowych;
- Daniel Baliński – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej;
- Zbigniew Wojciechowski – Wicemarszałek Województwa Lubelskiego;
- Waldemar Rudnicki – p.o. Kierownika Departamentu Strategii i Rozwoju UMWL;
- Dariusz Dumkiewicz – Zastępca Prezesa Zarządu Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A.;
- Andrzej Ryl – Przewodniczący Stałego Zespołu Roboczego ds. Gospodarki, Innowacji i Rozwoju Przedsiębiorczości WRDS WL;
- Parlamentarzyści Ziemi Lubelskiej: Gabriela Masłowska, Jarosław Sachajko, Krzysztof Szulowski.

Imienna lista obecności stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Następnie Przewodniczący zwrócił się do członków WRDS WL, zachęcając do zapoznania się z proponowanym porządkiem obrad i zgłoszenie ewentualnych uwag. Do proponowanego porządku obrad nie zgłoszono żadnych uwag.

Porządek obrad

- 1. Otwarcie posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego.**
 - Powitanie członków WRDS oraz zaproszonych gości;
 - Informacja o nagrywaniu posiedzenia ze względu na cele protokolarne;
 - Przyjęcie porządku obrad posiedzenia.
- 2. Omówienie Terytorialnego Planu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Województwa Lubelskiego.**

3. **Mechanizmy sprawiedliwej transformacji energetycznej.**
4. **Wskazanie przedstawiciela WRDS do prac Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego.**
5. **Analiza projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.**
6. **Wolne wnioski.**
7. **Zakończenie posiedzenia.**

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego
Przeprowadził głosowanie nad przyjęciem proponowanego porządku obrad posiedzenia plenarnego WRDS WL.

Głosowanie nad przyjęciem porządku obrad posiedzenia

Głosy za - 28
Głosy przeciw - 0
Głosy wstrzymane - 0

Członkowie WRDS WL jednogłośnie przyjęli porządek obrad posiedzenia.

Ad 2. Omówienie Terytorialnego Planu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Województwa Lubelskiego.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego
Poprosił Pana Zbigniewa Wojciechowskiego – Wicemarszałka Województwa Lubelskiego, żeby jako Przewodniczący Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego przedstawił założenia planu.

Zbigniew Wojciechowski – Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

Poinformował, że do Terytorialnego Planu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Województwa Lubelskiego włączono sześć województw. Jako jedne z pierwszych dołączyły śląskie, wielkopolskie i dolnośląskie. W połowie roku 2020 pojawiła się propozycja włączenia do planu kolejnych województw: małopolskiego, łódzkiego i lubelskiego. Nasze województwo cechują szczególne, inne niż w pozostałych regionach uwarunkowania do planowania procesu Sprawiedliwej Transformacji. Uwarunkowania związane są przede wszystkim z potencjałem rozwojowym Lubelskiego Węgla „Bogdanka” (LWB) oraz bogatymi, dyspozycyjnymi zasobami węgla. Znaczenie LWB dla Lubelszczyzny podkreśla fakt, iż jest on jednym z największych pracodawców w regionie. Zgodnie z założeniami procesu Sprawiedliwej Transformacji w Unii Europejskiej podstawowym narzędziem koordynacji i realizacji działań są przygotowywane przez państwa członkowskie Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji (TPST). W Polsce plany te, przygotowywane są na dwóch poziomach zarządzania rozwojem, na poziomie krajowym i regionalnym. Należy mieć świadomość warunków pełnej spójności i zależności pomiędzy tymi dwoma dokumentami. W odniesieniu do konkretnych prac nad dokumentami TPST istotna jest rola zespołu eksperckiego, który wyłoniono w konkursie organizowanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej celem zapewnienia pełnej komplementarności dokumentów na poziomie krajowym i regionalnym oraz jednolitego podejścia metodycznego w opracowywanych dokumentach, a także spójności harmonogramu prac nad dokumentami. W celu

przygotowania TPST dla naszego regionu Zarządzeniem Nr 196/2020 Marszałek Województwa Lubelskiego w dniu 21 grudnia 2020 r. powołał Zespół Zadaniowy ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego. Zespół stanowi reprezentację głównych interesariuszy procesu transformacji. Pan Z. Wojciechowski wymienił skład zespołu, który określono w zarządzeniu, po czym poinformował, że zespół jest otwarty i uzupełniany celem osiągnięcia jak największej reprezentatywności. W związku z powyższym wystosowano pismo w sprawie skierowania przedstawiciela Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego do składu zespołu. Podobne pismo w sprawie oddelegowania przedstawiciela rządowego zostało skierowane również do Ministra Klimatu Pana Michała Kurtyki. Zgodnie z ustaleniami podobna prośba zostanie skierowana do Wojewody Lubelskiego Pana Lecha Sprawki oraz do Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego Pana Jerzego Szwaja, a także do nowego Prezesa PGE Dystrybucja S.A. Pana Jarosława Kwaska. Pan Wicemarszałek oznajmił, że spośród pracowników UMWL wyłoniono zespół roboczo-operacyjny do przygotowania materiałów, które będą przekazywane Zespołowi Zadaniowemu ds. przygotowania TPST. W kwestii zaawansowania prac województwo lubelskie obecnie znajduje się na podobnym etapie realizacji TPST, co woj. małopolskie i woj. łódzkie. Przekazał głos Panu Waldemarowi Rudnickiemu – p.o. Kierownika Departamentu Strategii i Rozwoju w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.

Zarządzenie Nr 196/2020 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego stanowi załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

Waldemar Rudnicki – p.o. Kierownika Departamentu Strategii i Rozwoju UMWL

Wyświetlił i omówił prezentację przygotowaną przez Departament Strategii i Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przedstawiającą aspekty związane z operacjonalizacją działań dotyczących przygotowywania TPST dla województwa lubelskiego.

Prezentacja Departamentu Strategii i Rozwoju UMWL nt. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji stanowi załącznik nr 3 do niniejszego protokołu.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Podziękował za wypowiedź. Następnie zwracając uwagę na pojawiające się informacje o możliwości zamknięcia Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A. dodał, że mieszkańcy Bogdanki i powiatu w ramach funduszu powinni otrzymać szansę na „nowe, dobre życie”. Poprosił o zabranie głosu w sprawie Pana Dariusza Dumkiewicza – Zastępcę Prezesa Zarządu Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A.

Dariusz Dumkiewicz – Zastępca Prezesa Zarządu Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A.

Przywołał wypowiedź Pana Ministra A. Sobonia, który na poprzednim spotkaniu podkreślając, że województwo lubelskie jest w programie Sprawiedliwej Transformacji właśnie ze względu na Kopalnię Lubelskiego Węgla „Bogdanka” (LWB). Wyjaśnił, że oferowany fundusz wsparcia jest skierowany dla obszarów, które w niedalekiej przyszłości będą zmagaly się z problemami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z procesu transformacji. Pan D. Dumkiewicz zarekomendował prowadzenie współpracy PWC z LWB, umożliwi to wkomponowanie się we wskaźniki dekarbonizacji, czy też zejścia z produkcji węgla energetycznego do 2026 roku. LWB zobowiązany jest określić poziom zadowolenia z osiągniętych wskaźników. W spółce w ramach nowej strategii w perspektywie lat 2024-2026 zaplanowano zredukowanie produkcji

węgla energetycznego na rzecz węgla koksowego. W tej kwestii nasuwa się ważne pytanie, jakie należałoby zadać Komisji Europejskiej mianowicie, czy proces dekarbonizacyjny mieści się w ramach ich założeń, dzięki temu firma będzie mogła wykazać wysokość wskaźników. Pan Prezes podkreślił również wagę pytań dotyczących PGE Dystrybucji S.A. Uznał, iż warto zacząć od pytań kluczowych, czyli o możliwość uczestnictwa województwa w tym programie pod względem sprawdzenia wskaźników. Poinformował, że województwo lubelskie jest wpisane w umowie, lecz dopiero teraz odbędzie się proces negocjacyjny. Pojawiające się pytanie dotyczące 2023 roku i całkowitej dekarbonizacji, skomentował jako proces bardzo trudny do wykonania, z uwagi na brak zmierzających w tym kierunku prac rządowych, nieznane jest również stanowisko Komisji Europejskiej. LWB przygotował odpowiednie zestawienia pokazujące redukcję wydobycia węgla i odejścia pracowników ze spółki. Obecnie prowadzone są prace nad planem. Możliwe, że LWB będzie miała szansę dostać „nowe życie” nie tylko jako kopalnia, ale także jako firma. Zgodnie z założeniami Zielonego Ładu, polityką regionu i polityką rządu LWB zamierza przetransformować się z działalności korowej, czyli wydobycia węgla kamiennego w taką, która wydobywa węgiel koksowy, a jednocześnie prowadzi inne obszary działalności. Korzyścią dla Bogdanki byłaby możliwość sfinansowania części wydatków z funduszu przeznaczanego na ten obszar. Kończąc swoją wypowiedź Pan Prezes oznajmił, że liczy na współpracę z PWC, gdyż potrzebne jest omówienie osi interwencji funduszy na ten region.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego
Pan Przewodniczący J. Stawiarski zachęcił gości do dalszej dyskusji.

Zbigniew Wojciechowski – Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

Nawiązując do wypowiedzi Prezesa D. Dumkiewicza poinformował, że w ciągu najbliższych kilku dni odbędzie się spotkanie dedykowane nawiązaniu współpracy pomiędzy PWC a LWB.

Lech Sprawka – strona rządowa, Wojewoda Lubelski

Zgłosił dwie uwagi. Pierwsza dotyczy wyznaczenia obszaru dotkniętego, który wstępnie został zdefiniowany jako łączyńsko-chełmski, co zawarto we fragmencie dokumentu odnoszącym się do etapowania (punkt 1.2.). Pan Wojewoda zarekomendował przy opracowywaniu punktu 1.2. aby równolegle pracować nad punktem 2.1. dotyczącym oceny skutków gospodarczych i społecznych. Uzasadniając stwierdził, że konieczna jest identyfikacja wszystkich podmiotów, na których zmiana w rozwoju LWB będzie oddziaływała negatywnie, ponieważ podmioty te nie koniecznie muszą ograniczać się tylko do obszaru łączyńsko-chełmskiego. Żeby dobrze zdefiniować ten obszar należy dokonać inwentaryzacji podmiotów, których będzie ona dotyczyła oraz oceny skutków negatywnych w ramach punktu 2.1. Zasugerował, żeby zespół zadaniowy pracujący nad TPST prowadził prace równolegle nad tymi dwoma punktami, ponieważ aby skonkludować punkt 1.2. należy odpowiednio przygotować punkt 2.1. Kwestia roli interesariuszy w tworzeniu planu będzie znacznie łatwiejsza do zdefiniowania i ewentualnego włączenia w aktywną pracę, gdy odpowiednio opracowany zostanie punkt 2.1.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zgłosił uwagę dotyczącą ograniczenia granic obszarów do rzeczywistej lokalizacji jednostek wydobycia węgla kamiennego. Przy przyjęciu tak ostrego kryterium woj. małopolskie, na którego terenie nie jest prowadzona działalność związana z kopalnictwem powinno zostać wykluczone z listy województw objętych funduszem. Dodał, że podczas posiedzenia podkomisji zdecydowano o przyznaniu woj. małopolskiemu środków przewidzianych w dokumencie Umowy Partnerstwa na cel 6. w takiej samej wysokości, co dla woj. lubelskiego. Następnie wysokość środków dla Małopolski zwiększono o 40%, co uargumentowano tym, że

część górników zamieszkuje ten obszar. W związku z powyższym niezrozumiałym jest, dlaczego jednocześnie nie zwiększono środków dla Lubelszczyzny, gdyż górnicy pracujący w LWB często dojeżdżają z całego powiatu lubelskiego. Zdaniem Pana W. Grzegorzcyka eksploatowane na Lubelszczyźnie węgiel, ropa oraz gaz powinny być wykorzystywane nie tylko dla celów energetycznych. Przetwarzanie węgla kamiennego na koks i niewykorzystywanie go jako surowca energetycznego, a jako surowiec do przetwarzania procesów chemicznych zapewni ciągłość jego pozyskiwania i pozwoli kopalniom na utrzymanie jego wydobycia.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Nawiązując do wypowiedzi Pana W. Grzegorzcyka dotyczącej woj. małopolskiego wyjaśnił, że skala pracujących w kopalniach mieszkańców Małopolski jest ogromna, sam powiat chrzanowski liczy 120 tys. mieszkańców. Każdego dnia dziesiątki, a nawet tysiące pracowników kopalń Zagłębia czy też Śląska pokonuje drogę z Krakowa do Mysłowic.

Wiesław Grzegorzcyk – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Przywołał dane zawarte w Projekcie Umowy Partnerstwa Dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (Tablica 7. Lista wskaźników monitorowania Celu 6. „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu”, str. 166), gdzie w 2019 r. wskazano 2 731 osób związanych z sektorem wydobywczym zamieszkujących Małopolskę, natomiast w województwie lubelskim Główny Urząd Statystyczny odnotował 7 237 osób.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Podziękował za cenne uwagi i udzielił głosu Przewodniczącemu Stałemu Zespołu Roboczego ds. Gospodarki, Innowacji i Rozwoju Przedsiębiorczości WRDS WL, który opracowywał materiał na bieżące posiedzenie.

Andrzej Ryl – Przewodniczący SZR ds. Gospodarki, Innowacji i Rozwoju Przedsiębiorczości WRDS WL

Opowiedział o przebiegu posiedzenia zespołu roboczego. Wspomnił, że podczas spotkania gremium zapoznało się z harmonogramem prac Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania TPST dla Województwa Lubelskiego. Przewodniczący zgodził się z sugestią Wojewody dotyczącą równoległego opracowywania punktów 1.2 i 2.1 TPST przez zespół zadaniowy. Dyskusję przeprowadzono w oparciu o zagrożenia dla funkcjonowania LWB oraz energetyki. Mowa tutaj o energetyce elektrycznej związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej i jej przesyłaniem. Inną kwestią jest energetyka cieplna, polegająca na ogrzewaniu domów mieszkalnych oraz innych nieruchomości i obiektów. Na terenie Lubelszczyzny znajdują się Zakłady Azotowe „Puławy”, których istnienie i produkcja opiera się właśnie o węgiel kamienny z Bogdanki. Pan A. Ryl poinformował, że materiał na posiedzenie zespołu został opracowany przez Pana M. Króla oraz Pana W. Grzegorzcyka z ramienia NSZZ „Solidarność”, a następnie został przekształcony w projekt stanowiska WRDS WL. Przewodniczący zespołu zauważył, że w proponowanym stanowisku brakuje dwóch zdań, które wcześniej znajdowały się w materiale, po czym zarekomendował ich przywrócenie. Na drugiej stronie stanowiska w punkcie 2. dotyczącym „zdiagnozowania zagrożeń i negatywnych skutków zmian oraz opracowania skutecznych metod zapobiegania tym zjawiskom” uprzednio zawarto zapis „ze szczególnym uwzględnieniem skutków transformacji dla wszystkich przedsiębiorstw, których działalność związana jest z wykorzystywaniem węgla kamiennego lub jego produktów”. Ze stanowiska wykreślono również (ostatnie) zdanie na str. 3 stwierdzające, że „Zespół Zadaniowy ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa

Lubelskiego powinien być reprezentatywny dla wszystkich potencjalnych obszarów, których ograniczenia wynikające z transformacji energetycznej dotyczą”. Pan Przewodniczący A. Ryl zawnioskował o przywrócenie tych zapisów uzasadniając, że transformacji nie można ograniczać do skutków ekonomicznych i przyrodniczych, związanych bezpośrednio z wydobyciem węgla. Należy również uwzględnić jakie skutki wywoła ograniczenie wydobycia dla gospodarki całego regionu.

Marian Król – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Wspomniał o terminie wyznaczonym Zespołowi Zadaniowemu ds. przygotowania TPST dla województwa lubelskiego na opracowanie sposobu przygotowania TPST wraz z propozycją procesu transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie do początku kwietnia 2021 r. Pan M. Król zarekomendował podjęcie działań zmierzających do zwiększenia wysokości środków wyznaczonych przez podkomisję sejmową oraz utrzymania kopalni na Lubelszczyźnie.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Zapewnił, że dokument z całą pewnością powstanie na czas, a zespół dołoży wszelkich starań, by uwzględnić wszelkie newralgiczne obszary województwa.

Gabriela Masłowska – Poseł na Sejm RP

Zwróciła uwagę na niedostateczną ilość informacji o planach samej kopalni, wyraziła potrzebę zintensyfikowania współpracy Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania TPST dla WL z samą kopalnią w Bogdancie. Zauważyła, iż poza możliwością przestawienia się na węgiel koksowy, dostępnych jest wiele innych nowych technologii przerobu węgla jak np. gazyfikacja. Należy zastanowić się, czy wpisują się one w założenia Zielonego Ładu, który poprzez Fundusz Sprawiedliwej Transformacji ma umożliwić finansowanie odejścia od paliw kopalnych i dążenia do neutralności klimatycznej. Pani Poseł zastanawia się, czy w programie znalazłoby się miejsce dla takich źródeł energii elektrycznej oraz ciepłej jak geotermia. Zasugerowała przeprowadzenie rozeznania w sprawie możliwości podjęcia prac nad wykorzystaniem geotermii, a także innych odnawialnych źródeł energii jak elektrownie atomowe, wiatrakowe, czy też fotowoltaiczne. Poprosiła o podjęcie tematu i próby wprowadzenia energii geotermalnej do TPST dla WL.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Zgodził się z Panią Poseł G. Masłowską, że należy uwzględnić postulat o wprowadzenie i wykorzystanie energii geotermalnej na Lubelszczyźnie.

Grzegorz Jadwiżuk – strona pracowników, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Związków Zawodowych, Związek Zawodowy Górników

Oznajmił, że z perspektywy strony społecznej dostrzega znacznie większą ilość zagrożeń dla funkcjonowania kopalni. Pan G. Jadwiżuk poinformował, że osobiście uczestniczy w pracach nad Umową Społeczną Transformacji Górnictwa i Energetyki. Obecnie zespół stara się opracować możliwości negocjowania traktatu, który uwzględniłby LWB w szerszej perspektywie niż sam Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Kopalnia w Bogdancie jest zakładem czynnym, nieprzeznaczonym do likwidacji i nieposiadającym dostępu do środków z funduszu. Konsekwencją decyzji Unii Europejskiej o stopniowym odchodzeniu od produkcji węgla kamiennego będzie wymuszenie na LWB zaniechania produkcji, a w następstwie celem ograniczenia kosztów zredukowania zatrudnienia. Zaznaczył, że czekająca na zatwierdzenie Umowa Społeczna dotyczy transformacji gmin górniczych Śląska i innych gmin górniczych. Skoro w założeniach zaplanowano wydobycie w wysokości 9 700 000 ton węgla rocznie, to w roku 2040 przy funkcjonujących siedmiu, a może nawet ośmiu kopalniach na terenie

naszego kraju, łącznie kopalnie wydobywać będą ok. 20 mln ton węgla rocznie. Obecnie Lubelski Węgiel „Bogdanka” może zapewnić połowę rocznego zapotrzebowania na wydobycie. Na rok 2049 przypada planowane przeznaczenie do likwidacji kopalni LWB, a wtedy całe górnictwo składające się z pięciu kopalń razem z LWB będą wydobywać ok. 10 mln ton węgla. Oznajmił, iż redukcja naszego wydobycia połączona z redukcją zatrudnienia odbywać się będzie sukcesywnie na przestrzeni najbliższych 30 lat. Stronie społecznej zależy na zapewnieniu miejsc pracy osobom, które zostaną jej pozbawione. Z rozmów z ministerstwem wynika, że najoszczędniejsze dla państwa będzie zredukowanie zatrudnienia wśród najmłodszych górników, ponieważ pracownicy, których wiek zbliża się do wieku emerytalnego będą musieli pobierać pieniądze jeszcze przez jakiś czas. Niewykluczone że zostaną im zaproponowane fundusze z tytułu odejścia i samodzielnego przebranżowienia się. Zasady przyznawania środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji będą bardzo rygorystycznie przestrzegane i kontrolowane przez Komisję Europejską. Fundusz z całą pewnością nie zostanie przeznaczony na cele inne niż te, które zostały wynegocjowane m. in. w Umowie Społecznej. WRDS WL powinna podejmować działania i postulować w sprawie wykorzystania w naszym regionie nowych technologii i OZE. Pan G. Jadwiżuk przypomniał, że na Lubelszczyźnie pod Łęczną ma zostać wybudowana elektrownia pracująca w oparciu o japońską technologię. Aktualnie prace są na bardzo zaawansowanym etapie i brakuje kilkudziesięciu tysięcy złotych do ich ukończenia. Z innych dostępnych źródeł energii można wskazać produkcję metanolu, polegającą na gazyfikacji węgla.

Zdzisław Antoń – strona samorządowa, Starosta Lubelski

Podkreślił potrzebę zorganizowania burzy mózgów celem określenia konkretnego planu rozwoju województwa lubelskiego z precyzyjnie opracowanymi przedsięwzięciami. Poinformował, że 3 lutego 2021 r. Starostwo Powiatowe w Lublinie otrzymało wiadomość z Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, który działając z ramienia Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jako jednostka naukowo-badawcza, otrzymał do realizacji zadanie polegające na przygotowaniu dokumentu strategicznego pt. Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji wyznaczający ramy procesu Sprawiedliwej Transformacji Polskich Regionów Górniczych. IETU zwraca się z prośbą o przesłanie propozycji projektów wraz z uzasadnieniem, zgodnych z zakresem wsparcia określonych w projekcie rozporządzenia ustanawiającego Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Ponieważ obecnie jest na etapie mapowania dużych projektów inwestycyjnych, wpisujących się w proces transformacji subregionów węglowych zgodnych z celem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz skorelowanych polityk krajowych i strategii Europejskiego Zielonego Ładu zwraca się z prośbą o przesłanie informacji w terminie do 5 lutego 2021 r. Pan Starosta dodał, że podobną wiadomość otrzymało Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, po czym nawiązało kontakt z różnymi gminami celem zebrania informacji.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego Podziękował Panu Staroście za informację i przekazał głos Panu W. Grzegorzcykowi.

Wiesław Grzegorzcyk – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Poparł wniosek Pana A. Ryla, zauważając zasadność poprawek. Odnosił się do poprzednich dywagacji dotyczących energetyki ciepłej w celu 2. Umowy Partnerstwa pomiędzy zadaniami wskazuje się takie, które uwzględniają objęcie systemem ciepłowniczym jak największej ilości obiektów aglomeracji miejskich. Środki przeznaczone na ten cel są prawie 4,5 razy większe od środków przewidzianych na cel 6. Wymogiem Umowy Partnerstwa jest, aby cele i działania podejmowane w ramach TPST były komplementarne z innymi celami UP. Pan W. Grzegorzcyk poinformował, że w latach siedemdziesiątych uczestniczył w badaniach dotyczących procesów

gazyfikacji, podczas których opracowana została metoda zgazowania podziemnego, obejmowała ona również jednostki naziemne. W Lubiążu zakupiono instalację, niestety nie był to udany zakup, ponieważ ponoszone koszty są zbyt wysokie. Na każdą molekułę metanolu czy wodoru potrzebna jest jedna emisja dwutlenku węgla, zatem przy wykorzystaniu tej metody nie ma możliwości ograniczenia emisji dwutlenku węgla. Żeby ograniczyć emisyjność dwutlenku węgla konieczna byłaby zmiana źródła zgazowania, czyli zmiany metody np. na parowo-tlenową. Odnosząc się do kwestii wykorzystania źródeł geotermalnych stwierdził, iż na Lubelszczyźnie niestety nie występują wysokoenergetyczne źródła. Wykorzystanie źródeł geotermalnych wymaga wykorzystania niskowrzących bardzo drogiej nośników energii, co jest nieopłacalne. Dostępne nam źródła można wykorzystać do celów takich jak pobór ciepła lub kąpiele. Podsumowując, w przypadku naszego regionu geotermia niestety nigdy nie będzie dla województwa lubelskiego celem strategicznym.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego
Podziękował za merytoryczne i fachowe uwagi przyznając, że poziom wiedzy Pana W. Grzegorzcyka w procedowanym temacie jest imponujący.

Dariusz Dumkiewicz – Zastępca Prezesa Zarządu Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A.
Wyjaśnił, że program, o którym mowa jest dedykowany procesom transformacyjnym, ale przede wszystkim dekarbonizacyjnym w górnictwie, stąd wziął się limit sześciu województw. Problem transformacyjny sektora ciepłownictwa dotyczy całej Polski. Pan D. Dumkiewicz oświadczył, iż LWB w grudniu 2020 roku opublikował nową strategię, nawiązującą do Nowego Ładu oraz wszystkich procesów i ograniczeń, które dotyczą spółki.

Maciej Nejkauf – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zauważył, iż problem dotyczy zarówno kopalni w Bogdance, jej pracowników, ale także całej społeczności województwa. Celem transformacji jest nie tylko dekarbonizacja i zamknięcie kopalń, jest nim również aspekt społeczny. Ważna jest aktywizacja społeczności lokalnych do pracy poza górnictwem, czyli tworzenie nowych miejsc pracy, poza tym sektorem. Proces ma zapewnić rozwój, innowacyjność, tworzenie parków technologicznych etc. Pan M. Nejkauf oznajmił, że jest w kontakcie z zespołem transformacyjnym ze Śląska, prowadzącym rozmowy w sprawie poszerzenia ram swojego planu o tworzenie m.in. spalarni śmieci, budowę nowych dróg i rozwoju transportu. Zespołowi zależy na rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także zagospodarowaniu terenów pogórnich. Planuje też przeznaczyć te obszary na obiekty rekreacyjne. Chce zadbać o pracowników kopalń, którzy będą zmuszeni je opuścić, ale i o pracowników firm okołogórnich kooperujących z kopalniami oraz całym sektorem wydobywczym. Zespół ten rekomenduje, by rozwiązania znajdowały się nie tylko w programach unijnych, ażeby przyjęły formę specustawy, co zagwarantowałoby jej funkcjonowanie przez lata. Prowadzone są również dyskusje dotyczące możliwości wykorzystania węgla do innych celów, w tym do zgazowywania, o czym WRDS WL już kiedyś wspominała w kontekście LWB, jednak na Lubelszczyźnie do tej pory za wiele nie udało się w tym zakresie zrealizować. Śląska umowa negocjowana na posiedzeniach zespołu ds. transformacji ma za zadanie zaimplementowanie środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, z Funduszu Odbudowy i wszystkich innych, ale też wypracowanie dokumentu do przedłożenia Komisji Europejskiej, w którym rząd uzyska zgodę Unii Europejskiej na pomoc publiczną, czyli dodatkowe środki pochodzące z budżetu państwa. Województwo lubelskie znajduje się w położeniu, które cechuje prawie najwyższy stopień nasłonecznienia w skali kraju. Pan M. Nejkauf zauważył, iż Pani Poseł G. Masłowska już od wielu lat porusza pomysł wykorzystania źródeł geotermalnych, do których nasz region ma dostęp. Posiadamy również szerokie zaplecze doskonałych fachowców, których można by było zaangażować w tworzenie

nowych rozwiązań. Należy wtedy będzie zwrócić się z prośbą o środki z więcej niż jednej tarczy i postarać się o możliwość skorzystania ze wszelkich dostępnych instrumentów.

Łukasz Waszczuk – Ministerstwo Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej

W nawiązaniu do wypowiedzi Pana Z. Antonia i Pana M. Nejkaufa odnośnie skupienia się na środkach dostępnych nie tylko tych w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, przy pracach nad TPST należy podejść do tematu szerzej i uwzględnić różne inne komplementarne źródła finansowania, zarówno w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, jak i innych krajowych programów operacyjnych w taki sposób, żeby ten proces uwzględniał kompleksową wizję transformacji. Ministerstwo Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej wspiera działania regionu lubelskiego zmierzające do uwzględnienia go w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, jednak Komisja Europejska wołałaby uwzględnić tylko te trzy pierwsze regiony, czyli województwo śląskie, dolnośląskie oraz wielkopolskie. Niezwykle ważnym jest, by wszelkie planowane działania uwzględniały zarówno FST, jak i pozostałe źródła finansowania.

Dariusz Jodłowski – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

W nawiązaniu do wypowiedzi Pana M. Nejkaufa zaznaczył, że Unia Europejska dedykuje środki bardzo szerokiemu spektrum inicjatyw gospodarczych, które powinny zostać sformułowane na obecnym etapie pracy zespołu ds. przygotowania TPST dla WL. Zarekomendował przeanalizowanie możliwości wykorzystania środków. Zdaniem Pana Prezesa D. Jodłowskiego Lubelszczyzna powinna postarać się zawalczyć o znaczne wsparcie finansowe dla naszej kopalni w Bogdanie. Podobnie jak udało się zdobyć pieniądze na sfinansowanie budowy drogi ekspresowej, tak teraz powinno się zadbać o utrzymanie kopalni. Poprosił o zastanowienie się i rozpropagowanie idei wygenerowania pomysłów celem ustalenia, co poza potencjałami endogenicznymi można by było w regionie wykorzystać. Zasugerował nawet zorganizowanie konkursu przez UMWL. Pan D. Jodłowski podkreślił potrzebę odejścia od przebrzmiałych już tematów jak np. kwestia elektrowni gazowej, która miałaby pracować w oparciu o gazyfikowany węgiel, dyskusja w tym temacie jest już niestety bezsensowna, ponieważ UE z całą pewnością nie przeznaczy na nią środków. W odniesieniu do geotermii, na Lubelszczyźnie w okolicy Drzewiec realizowany jest projekt jednego z przedsiębiorców, jednak przeznaczony jest on dla celów uzdrowiskowych. Żeby zorientować się jak wygląda sytuacja z wykorzystaniem jej w energetyce należałoby odwołać się do licznych, dostępnych prac naukowych na jej temat oraz skorzystać z wiedzy fachowców, którzy wykonują takie ekspertyzy. Zwrócił uwagę, że województwo lubelskie cechuje się wyjątkowo dobrym w skali kraju nasłonecznieniem. Ta predyspozycja do wykorzystania technologii fotowoltaicznych powinna zostać wyraźnie podkreślona i wykorzystana w TPST. Górnicy prawdopodobnie woleliby pracować na rzecz regionu w nowo rodzącej się gospodarce, którą jesteśmy w stanie wygenerować należałoby dopisać do potencjalnych projektów, które mogą znaleźć środki finansowe na modernizację sieci dystrybucyjnej. Sieć przesyłowa jest warunkiem *sine qua non* powstania na Lubelszczyźnie elektrowni pracujących w oparciu o energię słoneczną, bez tej sieci energetyka nie zaabsorbuje potencjału. W kwestii projektów związanych z pracami, czyli centra badawczo-rozwojowe, nie chodzi tylko o to, żeby Lubelszczyzna była centrum instalowania farm fotowoltaicznych czy mniejszych instalacji, a żeby stała się ona centrum badawczo-rozwojowym opartym o potencjał naukowy, dzięki któremu stanowić będzie wsparcie dla ośrodków prowadzących badania. Podsumowując uznał, że nie ma tańszego źródła energii niż niewyczerpana energia słoneczna, zatem fotowoltaika jest najlepszą inwestycją, zwłaszcza dla naszego regionu.

Zbigniew Rymśa – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Zaznaczył, że pod względem rozwoju i wykorzystania nowych technologii na jednym ze wzorców do naśladowania jest Estonia pretendująca do stania się najbardziej rozwiniętym technologicznie krajem na świecie. Pan Z. Rymśa zasugerował WRDS WL nawiązanie kontaktu z ambasadą estońską celem zaczerpnięcia wiedzy w jaki sposób kraj ten, korzystając z technologii *blockchain*, prowadzi ewidencję np. urodzin, ślubów, ksiąg wieczystych czy obrotu papierów wartościowych na giełdzie. Oznajmił, że sam miał przyjemność uczestnictwa w wykładzie na temat zabezpieczenia danych wrażliwych, konferencja była bardzo interesująca. *Blockchain* jest wykorzystywana również przy przeprowadzaniu wyborów i od wielu lat stanowi doskonałe narzędzie do zarządzania danymi. Kończąc swoją wypowiedź, zachęcił do wprowadzania nowoczesnych technologii do planów rozwoju dla naszego województwa.

Gabriela Masłowska – Poseł na Sejm RP

Zwróciła się z prośbą do Pana G. Jadwiżuka o udostępnienie lub przesłanie do biura poselskiego dokumentu strategii, o której wspominał. Nawiązując do swojej poprzedniej wypowiedzi zapewniła, że większość gmin Lubelszczyzny jest w posiadaniu dyspozycyjnych zasobów geotermalnych o różnej skali temperatur, mieszczących się w przedziale 20 - 200 °C. Ponownie zaapelowała o przyjrzenie się możliwościom wykorzystania tych źródeł energii.

Lech Sprawka – strona rządowa, Wojewoda Lubelski

Oświadczył, że niestety z uwagi na inne obowiązki jest zmuszony opuścić spotkanie, pozostawia jednak swój głos, wyrażający poparcie dla proponowanego stanowiska WRDS WLw sprawie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Zdzisław Antoń – strona samorządowa, Starosta Lubelski

Zgłosił dwie drobne poprawki językowe do treści stanowiska, członkowie WRDS WL uznali je za zasadne oraz postanowili o ich uwzględnieniu.

Antoni Pasieczny – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zwrócił uwagę, że nigdzie nie jest już stosowany skrót „KWK”, co oznacza Kopalnię Węgla Kamiennego, a obecna nazwa to Lubelski Węgiel „Bogdanka” - w skrócie „LWB”. Poprosił poprawienia skrótów w dokumencie.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Po zakończeniu dyskusji Pan Przewodniczący przystąpił do głosowania.

Głosowanie nad przyjęciem Stanowiska Nr 3/2021 WRDS WL z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji

Głosy za	- 24
Głosy przeciw	- 0
Głosy wstrzymane	- 0

Stanowisko zostało przyjęte zwykłą większością głosów.

Dokument stanowi załącznik nr 4 do niniejszego protokołu.

Jarosław Stawiarski – Przewodniczący WRDS WL, Marszałek Województwa Lubelskiego

Na podstawie § 5 ust. 5 Regulaminu WRDS WL upoważnił do prowadzenia drugiej części posiedzenia Wiceprzewodniczącego WRDS WL z ramienia NSZZ „Solidarność” Pana Mariana Króla.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zgodził się prowadzenie dalszej części spotkania, zaznaczając jednak, że po godzinie 14:00 sam będzie zmuszony do opuszczenia posiedzenia, po czym przeszedł do omawiania kolejnego punktu porządku obrad.

Ad 3. Mechanizmy sprawiedliwej transformacji energetycznej.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zauważył, że mechanizmy sprawiedliwej transformacji energetycznej zostały już częściowo omówione. Temat ten powinien obejmować wszystkie montaż finansowe, czyli to w jaki sposób z poziomu województwa sfinansować sprawiedliwą transformację energetyczną. Nie padły jednak żadne proponowane kwoty, jakie dodatkowo mógłby wyłożyć Samorząd Województwa Lubelskiego. Posiadamy informacje jedynie o środkach, jakie przewidziano z zewnątrz. Pan Wiceprzewodniczący zachęcił do dyskusji w procedowanym temacie.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Uznał, że temat został już wyczerpany, a stanowisko przyjęte, zasadnym więc będzie przejście do kolejnego tematu.

Dariusz Jodłowski – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Poparł zdanie swojego przedmówcy.

Ad 4. Wskazanie przedstawiciela WRDS WL do prac Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Pan M. Król wyjaśnił, że Zespół Zadaniowy ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego, którego skład określa Zarządzenie Nr 196/2020 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania TPST dla Województwa Lubelskiego, zwrócił się z prośbą o wyznaczenie członka WRDS WL do składu zespołu. Pan Wiceprzewodniczący zachęcił do zgłaszania kandydatur.

Dariusz Jodłowski – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Zgłosił kandydaturę Pana Wiesława Grzegorzczaka, jako bardzo kompetentnego i aktywnego w tym zakresie zapewniając, że z całą pewnością w sposób godny i wyważony będzie on reprezentował WRDS WL.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Przyznał, że sam miał zamiar zaproponować kandydaturę Pana W. Grzegorzczaka.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Podziękował za zaufanie. Oznajmił, że nigdy nie odmawia pracy oraz zawsze chętnie służy społeczeństwu. Zaproponował jednak kandydaturę Pana M. Króla, podkreślając jego skuteczność, innowacyjność i odwagę działania.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Przewodniczący zapytał o dalsze głosy w dyskusji. Nikt więcej się nie zgłosił. Wiceprzewodniczący rozpoczął więc głosowanie nad zgłoszoną kandydaturą Pana W. Grzegorzczaka z ramienia NSZZ „Solidarność”.

Głosowanie nad przyjęciem uchwały nr 3/2021 WRDS WL z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie wskazania przedstawiciela Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego do udziału w pracach Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego

Głosy za - 21
Głosy przeciw - 0
Głosy wstrzymane - 1

Członkowie WRDS WL przyjęli uchwałę zwykłą większością głosów.

Pan Wiesław Grzegorzczak wstrzymał się od głosu.

Uchwała stanowi załącznik nr 5 do niniejszego protokołu.

Na mocy uchwały nr 3/2021 WRDS WL skierowała Pana Wiesława Grzegorzczaka do prac Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania TPST dla Województwa Lubelskiego.

Maciej Nejkauf – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Pogratulował serdecznie koledze i zadeklarował swoją pomoc.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Podziękował i zachęcił do wspólnej pracy.

Ad 5. Analiza projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zwrócił uwagę, że Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce to bardzo obszerny dokument składający się z 6 obszarów rozwoju, jakie dziś mamy szansę zagospodarować. Czasu jest niestety niewiele, ponieważ w dniu 18 lutego 2021 r. nad tym tematem obradowała będzie Rada Dialogu Społecznego. Projekt w pewnym zakresie pokrywa się z założeniami Planu Sprawiedliwej Transformacji, ponieważ dotyczy on tych samych obszarów. Przedstawił postulaty przygotowane przez NSZZ „Solidarność” do projektu Umowy Partnerstwa i otworzył dyskusję.

Propozycje NSZZ „Solidarność” do projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce stanowią załącznik nr 6 do niniejszego protokołu.

Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce stanowi załącznik nr 7 do niniejszego protokołu.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zgłosił swoje uwagi odnośnie przygotowania projektu UP. W przekonaniu Pana W. Grzegorzczaka na cel 1. obejmujący zadania bardziej konkurencyjne innowacyjnej Europy przeznaczono zbyt niską kwotę, zakres zadań objętych tym celem jest znacznie większy niż przewidziane 11,7 mld euro, a dokument przekazany przez NSZZ „Solidarność” uzasadnia to stanowisko. W celu 2. dotyczącym Europy bardziej przyjaznej środowisku powinny zostać zamieszczone wszelkie zadania dotyczące przebudowy gospodarki innowacyjnymi inwestycjami w zakresie infrastruktury gospodarczej. Cel 4 stawia na Europę o silniejszym wymiarze społecznym, co jest to zadaniem dla Polski Wschodniej, ponieważ w tym zakresie można dostrzec duże zaniedbania. Pismo przygotowane przez NSZZ „Solidarność”

zakończono propozycjami pewnych zadań. Pan W. Grzegorzczak zasugerował uzupełnienie o program eliminacji lub minimalizowania emisji z małych, domowych źródeł indywidualnych, który będzie przebiegał wielokierunkowo poprzez wsparcie finansowe wymiany pieców na nowoczesne urządzenia o wyższych parametrach użytkowych i spełniających warunków ograniczonej emisji. Gazyfikacja gmin i zamiany instalacji opalanych paliwem stałym na gaz. Objęcie instalacjami jak największej ilości aglomeracji miejskich małych i dużych. Realizacja programu termomodernizacji, czyli docieplania mieszkań uwarunkuje to wielkie oszczędności energetyczne oraz zmniejszy konieczność zużycia energii. Program budowy gminnych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, w tym oczyszczalni ścieków, które są zaniedbane w naszym województwie. Zakup niskoemisyjnego taboru autobusów komunikacji miejskiej jak i poza miejskiej. Program w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i renowacji zabytków. Ponieważ władze niektórych gmin są bardzo pasywne, gminy cierpią na ciągłe niedoinwestowanie i marginalizowanie. Bardzo istotnym na wzór projektu pomocy technicznej w ramach UP organizacja i finansowanie platformy pomocy technicznej dla gmin w zakresie przygotowania gminnych projektów. Kończąc swoją wypowiedź zaproponował przyjęcie postulatów NSZZ „Solidarność” jako stanowiska wspólnego WRDS WL.

Dariusz Jodłowski – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Przyznał, że jest pod wrażeniem pracy wykonanej przez NSZZ „Solidarność” przy przygotowywaniu przedstawionych postulatów do UP. Zdaniem Pana D. Jodłowskiego jest to gotowe stanowisko zawierające bardzo szeroki opis całego spektrum potrzeb Lubelszczyzny. Zwrócił uwagę na tło i kontekst pracy nad Umową Partnerstwa i Funduszem Sprawiedliwej Transformacji. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji miał być swego rodzaju kołem ratunkowym wobec dekarbonizacji i przejścia na zielone technologie. Polsce przyznano alokację w wysokości 4,4 mld euro, ale Unia Europejska ostatecznie nie ingeruje w sposób rozdzielania środków wewnątrz poszczególnych krajów, ani w terytorialne plany transformacji, które powstają. Sprawiedliwa Transformacja w ujęciu europejskim jest trochę niesprawiedliwa w ujęciu polskim, ponieważ znów mamy do czynienia z sytuacją, kiedy bogatsze województwa dostają znacznie większe środki niż te biedniejsze. Pan D. Jodłowski obawia się, że wskaźnikiem podziału środków mogą być względy polityczne, zamiast względów ekonomicznych czy też realizowaniem celu nadrzędnego, jakim jest polityka spójności. Zastanawiał się nad sformułowaniem postulatu, który skupiłby postów z województwa lubelskiego wokół jednego celu. Przypomniał o przedwyborczych obietnicach rządu zapewniających brak dzielenia Polski na wschodnią (biedniejszą) i zachodnią. Zapewniano wówczas, iż będzie to jedna Polska, jednak przewidziano kwotę 2 mld euro dla województwa śląskiego, a zaledwie 250 mln euro dla Lubelszczyzny. Zaapelował o wzniesienie się ponad podziały. Pan Prezes zasugerował zaproszenie na obrady WRDS WL Pana Krzysztofa Hetmana – Posła do Parlamentu Europejskiego, który jest członkiem podkomisji Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zwrócił uwagę, że w ubiegłym roku WRDS WL wielokrotnie zapraszała na posiedzenia parlamentarzystów każdego szczebla, ale niestety niewielu z nich było zainteresowanych wzięciem udziału w obradach.

Maciej Nejkauf – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Przytoczył fragment artykułu nt. czwartkowego oświadczenia Komisarz Unii Europejskiej ds. Spójności i Reform Elisy Ferreiry: „W ciągu najbliższych kilku lat fundusze europejskie w wielu regionach ulegną podwojeniu, a nawet potrojeniu.” „Państwa członkowskie będą musiały przedstawić podsumowanie procesu konsultacji: z władzami lokalnymi i regionalnymi,

partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, organizacjami młodzieżowymi i innymi zainteresowanymi stronami. Podsumowanie to musi obejmować zarówno przygotowanie, jak i realizację planu”. Pani Komisarz podkreślała również, że jakość rządów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym będzie miała kluczowe znaczenie dla wdrażania środków. Przypomniała, że w celu budowania potencjału administracyjnego i wspierania reform powstał instrument wsparcia technicznego, łączna wartość unijnego budżetu UE na lata 2021-2027 wyniesie 1,074 bln euro, a funduszu odbudowy - 750 mld euro¹.

Daniel Baliński – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

Wyjaśnił, że odpowiedzialny za przygotowanie Umowy Partnerstwa oraz koordynację prac nad programami operacyjnymi jest Departament Strategii w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Najwyższą alokację z Regionalnego Programu Operacyjnego otrzymuje województwo śląskie, zaraz po nim województwo lubelskie. Środki z RPO przeznaczone na rozwój będą zdecydowanie jednymi z najwyższych w kraju. Gdyby porównać podział procentowy województwa w odniesieniu do obecnej perspektywy do planowanego na lata kolejne, czyli 2021-2027 zauważyć można wzrost 1,2 %, czyli największy jak dotąd. Drugi w kolejności wzrost dotyczy województwa podkarpackiego zyskującego 1%, większość regionów niestety traci. Warto pamiętać, że cała alokacja przeznaczona na programy regionalne jeszcze nie została rozdysponowana, oczekujemy na negocjacje strony rządowej reprezentowanej przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego wraz z samorządami województw reprezentowanymi przez ich zarządy. Prowadzone będą również rozmowy dotyczące koncentracji tematycznej. Pan Dyrektor podziękował za głos dotyczący wysokości środków jakie powinny zostać przeznaczone na inteligentny rozwój oraz innowacje. Tego zakresu dotyczyć będzie program Krajowy Inteligentny Rozwój, jednak część ciężaru finansowego będą musiały wziąć na siebie RPO. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej stara się zadbać o współpracę z samorządami poprzez kontynuację zintegrowanych inwestycji terytorialnych, czyli najbardziej popularnego mechanizmu współpracy z samorządami. Dzięki niemu samorządy będą mogły wybierać projekty i decydować o udziale pieniędzy przeznaczonych na rozwój z polityki spójności w ramach regionalnych programów operacyjnych, więc zintegrowane inwestycje terytorialne będą mogły rozwijać się też w innych miastach, nie tylko w stolicach województw. W nawiązaniu do Funduszu Sprawiedliwej Transformacji jest on dzielony na podstawie wskaźników, którymi posługuje się Komisja Europejska. Niestety, aby uzyskać te pieniądze trzeba podjąć parę trudnych decyzji związanych z warunkami jakie narzuciła Bruksela i Zielony Ład. Dotyczy to m.in. neutralności klimatycznej, ograniczenia wydobycia węgla oraz wykorzystywania go jako paliwa energetycznego. W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej obecnie większość ekspertów jest zaangażowana w tworzenie Krajowego Planu Odbudowy, na który przeznaczono 23 mld euro i będzie to kwota pochodząca w całości z dotacji. Lista projektów dołączonych do KPO ma charakter programów parasolowych, czyli wiązek projektów, które będą realizowane poprzez konkursy dla beneficjentów z różnych województw. Na razie nie są zabezpieczone interesy poszczególnych województw, ale o to się nie trzeba martwić, bo województwa będą mogły starować w konkursach. Pan D. Baliński zachęcił uczestników posiedzenia do akceptacji projektu Umowy Partnerstwa, gdyż w jego opinii jest on bardzo korzystny dla województwa lubelskiego. Zachęcił również do przesyłania uwag szczegółowych

¹ samorząd.pap.pl/kategoria/komitet-regionow/unijna-komisarz-w-wielu-regionach-fundusze-europejskie-ulegna-podwojeniu

i poinformował o terminie zakończenia konsultacji, który ubiega z dniem 22 lutego 2021 r.

Zbigniew Rymśa – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Na wstępie wyraził swoje poparcie dla projektu Umowy Partnerstwa. Zwrócił uwagę, że oprócz fotowoltaiki w projekcie przy odnawialnych źródłach energii można postawić na pomijaną w ostatnich latach energię wiatrową. Zaproponował stworzenie Lubelskiej Cyfrowej Wyżyny, czyli miejsca, gdzie będą dobre warunki dla rozwoju firm zajmujących się nowoczesnymi technologiami. Środki, które można pozyskać na transformacje mogą zostać przeznaczone na nowe technologie, które zachęcą młodych i wykształconych ludzi do pozostania w naszym regionie. Może uda się wtedy pozyskać osoby z całej Polski, a nawet Europy, które pomogą tworzyć i rozwijać nowe technologie w naszym województwie.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zdaniem Pana M. Króla największym skarbem Lubelszczyzny jest rolnictwo i nasłonecznienie, zatem warto byłoby postarać się o podniesienie wskaźnika PKB poprzez rozwój rolnictwa.

Zbigniew Rymśa – strona pracodawców, Konfederacja Lewiatan

Zwrócił uwagę na rosnący popyt na żywność ekologiczną, podkreślając, iż jest to obszar, który z całą pewnością będzie się dynamicznie rozwijał. Zachęcił do zdywersyfikowania rozwoju nowoczesnych technologii.

Zbigniew Wojciechowski – Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

W odniesieniu do Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji jako Przewodniczący Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania TPST dla Województwa Lubelskiego zapewnił, że zespół wychodzi sukcesem planom Lubelskiego Węgla „Bogdanka” i zakłada, że transformacja trwać będzie do 2050 roku. Harmonogram prac nad TPST został zaproponowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w związku z powyższym każdego tygodnia będą odbywały się spotkania zespołu operacyjnego lub zespołu zadaniowego. Zakończenie prac zespołów przewidziano na dzień 31 maja 2021 r. Uzgodniono również spotkania z ekspertami PWC oraz skorelowano je z planami ministerstwa. Pan Wicemarszałek przypomniał, że Pan Dyrektor D. Baliński będący członkiem zespołu zadaniowego poruszył już częściowo temat kryteriów dotyczących Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, mianowicie stan ludności, zatrudnienie w przemyśle, zatrudnienie w górnictwie, bezrobocie, wskaźniki ubóstwa i emisja zanieczyszczeń. Województwo lubelskie w projekcie dla Komisji Europejskiej i rządu zaznacza, że na Lubelszczyźnie zatrudnienie w górnictwie jest jedynie elementem, a transformacja obejmować będzie liczbę ok. 20 tysięcy osób, biorąc pod uwagę całe rodziny pracowników.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Podziękował za wypowiedź i poprosił członków WRDS WL o zabranie głosu w sprawie przyjęcia postulatów w sprawie Umowy Partnerstwa, przygotowanych przez NSZZ „Solidarność” jako stanowiska WRDS WL. Zaznaczył, że jeśli Rada chce zgłosić swoje wnioski do UP konieczne jest przekazanie stanowiska RDS przed dniem 18 lutego 2021 r. ze względu na planowane na ten dzień obrady RDS.

Tomasz Pitucha – strona rządowa

Zasugerował ewentualne skrócenie stanowiska celem wyszczególnienia części merytorycznej.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Przypomniał o planowanym uzupełnieniu treści stanowiska o zagadnienia zgłoszone przez Pana W. Grzegorzczaka podczas bieżącego posiedzenia.

Wiesław Grzegorzczak – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zaproponował rozszerzenie dokumentu o jeszcze jeden punkt dotyczący stworzenia Lubelskiej Cyfrowej Wyżyny, prosząc, żeby to zagadnienie sprecyzował na piśmie Pan Z. Rymsza. Następnie zawnioskował o przyjęcie stanowiska z uwzględnieniem zgłoszonych uzupełnień.

Zbigniew Rymsza – strona pracowników, Konfederacja Lewiatan

Zgodził się z przedmówcą i zadeklarował się przesłać fragment nt. Lubelskiej Cyfrowej Wyżyny do biura WRDS WL.

Antoni Pasieczny – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zachęcił do wyznaczenia terminu na składanie ewentualnych wniosków rozszerzających stanowisko.

Wiesława Janczak – Wiceprzewodnicząca WRDS WL, strona pracowników, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Zaakcentowała potrzebę niezwłocznego przyjęcia stanowiska.

Lech Sprawka – strona rządowa, Wojewoda Lubelski

Zwrócił uwagę, że w przyjęty przez wszystkich członków WRDS WL porządek obrad posiedzenia nie zawiera ani projektu stanowiska, ani głosowania nad przyjęciem stanowiska. Poprosił o więcej czasu na zapoznanie się z dokumentem NSZZ „Solidarność” jeśli ma on zostać przyjęty jako stanowisko całej Rady. Podkreślił, iż jest to obszerna i merytoryczna treść, a skoro ma on zostać przesłany do rządu, to warto oddzielnie zweryfikować każdy z podpunktów. Zapowiedział, że jeśli podczas bieżącego posiedzenia dojdzie do głosowania nad przyjęciem postulatów NSZZ „Solidarność” jako stanowiska WRDS WL Pan Wojewoda wstrzyma się od głosu.

Marian Król – Wiceprzewodniczący WRDS WL, strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Poinformował, że członkowie Prezydium WRDS WL zdecydowali o przekazaniu materiału do prac Stałego Zespołu Roboczego ds. Funduszy Europejskich WRDS WL, jednak zespół nie miał możliwości się spotkać, by opracować stanowisko, więc strona związkowa samodzielnie przygotowała powyższe postulaty. Zdaniem Pana M. Króla kolejnym krokiem powinno być zajęcie stanowiska w procedowanym temacie przez WRDS WL. Przypomniał ponownie o planowanym na dzień 18 lutego 2021 r. posiedzeniu RDS, które będzie poświęcone właśnie Umowie Partnerstwa, co oznacza, że czasu na podjęcie decyzji jest bardzo niewiele. Zapewnił, iż rozumie potrzebę bardziej wnikliwego zapoznania się z dokumentem i jest skłonny przełożyć głosowanie na inny dzień, jednak zaznaczył, żeby było to jak najszybciej. Poprosił Wiceprzewodniczącą z ramienia Ogólnopolskiego Porozumienia Związków zawodowych Panią Wiesławę Janczak o prowadzenie dalszej części posiedzenia ze względu na pilną potrzebę opuszczenia spotkania.

Lech Sprawka – strona rządowa, Wojewoda Lubelski

Przytoczył fragment dokumentu z postulatami NSZZ „Solidarność”, z którym kategorycznie się nie zgadza mianowicie: „Dotychczasowy zupełny brak inwestycji w OZE wskazuje na bierność władz regionalnych w wykorzystaniu potencjału regionu dla pobudzenia rozwoju gospodarczego i możliwości podniesienia poziomu życia mieszkańców.”

Marek Chmielewski – strona pracowników, NSZZ „Solidarność”

Zaproponował ogłoszenie przerwy, a następnie wznowienie spotkania dnia kolejnego o godz. 8:30.

Wiesława Janczak – Wiceprzewodnicząca WRDS WL, strona pracowników, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Podziękowała za podpowiedź.

Wiesława Janczak – Wiceprzewodnicząca WRDS WL, strona pracowników, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

W związku z potrzebą zgłoszenia uwag lub wniosków do dokumentu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce Wiceprzewodnicząca zdecydowała o zawieszeniu posiedzenia do dnia 12 lutego 2021 r. do godziny 8:30.

Ad 6. Wolne wnioski.

Ad 7. Zakończenie posiedzenia.

PROTOKOLANT

Noemi Sikorska

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego

/-/Jarosław Stawiarski

Załączniki do protokołu:

1. Imienna lista obecności z posiedzenia WRDS WL w dniu 11 lutego 2021 r.
2. Zarządzenie Nr 196/2020 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego;
3. Prezentacja Departamentu Strategii i Rozwoju UMWL nt. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji;
4. Stanowisko Nr 3/2021 WRDS WL z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji;
5. Uchwała Nr 3/2021 WRDS WL z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie wskazania przedstawiciela Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego do udziału w pracach Zespołu Zadaniowego ds. przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Lubelskiego;
6. Propozycje NSZZ „Solidarność” do projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce;
7. Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.